

Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
v/ nemnd for studentsaker
7013 Trondheim

Bergen, 18.04.2024
Deres ref.: 2022/12457
Vår ref.: 24/02607 (119/2023)

Unntatt offentligheten etter offl. § 13 første ledd, jf. fvl. § 13 første ledd

SAK NR. 119/2023: VEDTAK FATTET AV FELLES KLAGENEMND I SAK OM ANNULLERING OG UTESTENGING PÅ GRUNN AV FUSK

Det vises til vedtak fattet av Den sentrale klagenemnd ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i sak 193/22 (2022/12457), som ble påklaget til Felles klagenemnd.

Saken er tidligere behandlet av Felles klagenemnd i møte 01.06.2023, der vedtaket i underinstansen ble endret.

Bakgrunnen for den nye behandlingen er at Kunnskapsdepartementet i brev av 08.11.2023 har uttalt at enkelte vedtak i Felles klagenemnd (nemnda) gjort i perioden 01.04.2022 til 22.09.2023, er ugyldige på grunn av at tidligere leder for klagenemnda og to studentrepresentanter (et medlem og et varamedlem) i denne perioden var ugyldig oppnevnt, og at disse sakene må behandles på nytt. Dette gjelder vedtak, der nemnda ikke ville ha vært vedtaksfør uten at noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene deltok, og saker der det var dissens i nemndas opprinnelige behandling og stemmen til noen av de ugyldige oppnevnte medlemmene var avgjørende for innholdet i vedtaket.

Felles klagenemnd ville ikke ha vært vedtaksfør under behandling av saken i møtet 01.06.2023, uten at leder og/eller studentrepresentanten var til stede, jf. § 3 i Forskrift om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universitet og høyskoler. Vedtaket er derfor ugyldig, og det må treffes nytt vedtak.

Felles klagenemnd har på denne bakgrunn besluttet å behandle klagerens sak 23/00313 (119/2023) på nytt med ny nemndssammensetning, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c. Klageren ble i brev 21.02.2024 informert om at Felles klagenemnd ville gjøre en fornyet behandling av klagesaken med ny nemndssammensetning våren 2024.

Felles klagenemnd med riktig sammensetning, behandlet saken under møte 15.04.2024. Tidligere vedtak fattet av Felles klagenemnd ble opphevet. Vedtak fattet av klagenemnda ved NTNU ble endret til annullering av eksamen.

FELLES KLAGENEMND BEMERKER

Felles klagenemnd er rett klageinstans i saker om annullering og utestenging, jf. forskrift nr. 1192 om Felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler (uhl.) § 3-7 (8), § 4-7 til § 4-10 og § 7-9, fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10.10.2005. Felles klagenemnd kan som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd.

Habilitet

Av de medlemmene i Felles klagenemnd som deltar i behandlingen av omgjøringssaken, deltok Fredrik Boksasp, Liv Sandvik og Frode Randal i den tidligere behandlingen av saken.

På grunn av den medieoppmerksomheten som har vært omkring Felles Klagenemnd sitt arbeid, har Felles Klagenemnd vurdert om disse medlemmers deltakelse i den tidligere behandlingen av saken, er et særegent forhold som er egnet til å svekke medlemmenes upartiskhet, og derfor medfører at medlemmene er inhabile i behandlingen av omgjøringsaker, jf. fvl. § 6 annet ledd. Felles klagenemnd har avgjort habilitetsspørsmålet etter fvl. § 8, og har kommet til at nemndas medlemmer er habile i vurderingen av omgjøringssaken.

I vurderingen av habilitetsspørsmålet har nemnda vektlagt at det rettslige utgangspunktet er at tidligere deltakelse i behandlingen av en sak som tas opp til ny behandling av det samme organet, ikke fører til inhabilitet. Nemnda er et kollegialt organ der hvert medlem har ansvaret for å gjøre seg opp en selvstendig mening om sakene og det må kunne forutsettes at de også ved den nye behandlingen foretar en objektiv og saklig vurdering. Nemndsmedlemmene er utnevnt fordi de har den kompetanse og bakgrunn som kreves etter forskrift om felles klagenemnd § 2 annet ledd.

De forhold som har skapt medieoppmerksomhet og har ført til at saken må behandles på nytt, knytter seg ikke til noen av de nåværende medlemmene av Felles klagenemnd, men til at tidligere leder og to studentmedlemmer var oppnevnt i strid med forskriften.

Medlemmene har ingen egeninteresse i utfallet av saken. De aktuelle medlemmene vurderer ikke seg selv som inhabile i saken.

Kunnskapsdepartementet har i brev til Felles Klagenemnd datert 5. januar 2024, også gitt uttrykk for at departementet ser det som klart at deltakelse i den tidligere behandlingen av et vedtak som er oppe til ny behandling, ikke fører til inhabilitet, med mindre det foreligger særlige forhold i den enkelte sak.

Det enkelte medlem har ansvaret for å vurdere om det foreligger særlige forhold som kan føre til inhabilitet. Ingen av de aktuelle medlemmene har gitt uttrykk for at det foreligger slike forhold.

Sakens bakgrunn

Klageren er [redacted]. Han fikk høsten [redacted] opptak til [redacted] ved NTNU. Saken gjelder mistanke om fusk ved innlevering av hjemmeeksamen i emnet [redacted], innlevert [redacted].

I forbindelse med sensur ble det oppdaget tekstlikhet mellom klagerens besvarelse og ulike kilder, herunder en besvarelse innlevert av en annen student i 2020.

Tekstgjenkjenningsprogrammet Ouriginal viste tekstlikhet på 43 prosent, der et flertall av treffene på tekstlikhet var mot besvarelsen fra 2020. I et udatert notat varslet faglærer i emnet om mistenkt fusk i form av plagiater. Sensor viste til det store omfanget av avdekket tekstlikhet, og mente det var påfallende store likheter mot besvarelsen fra 2020.

Klageren ble 27.05.2022 forhåndsvarslet om at det forelå mistanke om fusk ved plagiater, samt orientert om retten til å uttale seg.

I en udatert skriftlig uttalelse forklarte klageren at han ikke hadde hatt noen intensjon om å fuske. Klageren opplyste at han under eksamen hadde fått låne «notater av pensum» fra en venninne som gikk et år over på [redacted]. Han så av plagiaterapporten at han hadde «slurvet» med kildehenvisningen til dette. Klageren forklarte at han hadde vært stresset under eksamen, som var omfattende med kort tidsfrist. For å bli ferdig innen fristen hadde det derfor blitt «slurv» med kildehenvisningene.

Avdeling for utdanningskvalitet oversendte sak om fusk til Den sentrale klagenemnd ved NTNU i et notat datert 29.06.2022. Avdelingen vurderte at det objektivt forelå fusk ved at klageren hadde kopiert tekst uten å henvise til kilden. Videre vurderte avdelingen at klageren hadde opptrådt forsettlig. Som reaksjon anbefalte avdelingen annullering av hjemmeeksamen og utestenging i to semestre.

Den sentrale klagenemnd ved NTNU behandlet saken i møte 07.12.2022. Nemnda sluttet seg til vurderingen fra Avdeling for utdanningskvalitet og fant at klageren hadde fusket forsettlig ved å ha brukt kilder uten å henvise til disse. Nemnda fant at den lange saksbehandlingstiden ga grunnlag for å redusere utestengingsperioden og fattet vedtak om annullering av eksamen og utestenging i ett semester, nærmere bestemt vårsemesteret 2023.

Klageren påklaget vedtaket 22.12.2022. Klageren viste til sin tidligere uttalelse og opprettholdt i hovedsak anførselene. Klageren bemerket at den lange saksbehandlingstiden hadde vært en enormt psykisk påkjenning, hvilket føltes som en straff i seg selv. Videre viste klageren til at han i arbeidet med [redacted] og [redacted] var avhengig av medstudenter og partnerskole i samme prosjekt, og viste til at alt arbeidet han hadde lagt ned i dette til nå ville vært forgjeves hvis han ble utestengt.

Den sentrale klagenemnd ved NTNU vurderte klagen 18.01.2023, men fant ikke at det fremkom nye opplysninger som medførte at vedtaket skulle omgjøres. Den sentrale klagenemnd ved NTNU opprettholdt sitt tidligere vedtak. Saken ble deretter oversendt Felles klagenemnd for videre behandling.

Saken står for Felles klagenemnd slik den har gjort tidligere for underinstansen. Det vises til sakens dokumenter.

Rettslig grunnlag

Vilkårene for annullering på grunn av fusk følger av uhl. § 4-7 første ledd bokstav b. Vilkårene for utestenging gjelder tilsvarende, jf. § 4-8 tredje ledd.

I forarbeidene til lov om universiteter og høyskoler av 2005, fremgår det i merknadene til §§ 4-7 og 4-8 at bestemmelsene er en videreføring av §§ 42 og 54 i den gamle universitets- og høyskoleloven, og privathøyskoleloven §§ 10e og 10i, jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004) kap. 12. Dette innebærer at rettskilder til den tidligere loven fortsatt kan være relevante.

Bestemmelsen i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b omfatter fusk på «eksamen eller prøve, eller under gjennomføringen av vedkommende kurs», jf. § 4-8 tredje ledd. Klagerens hjemmeeksamen er omfattet av bestemmelsene.

Videre må to kumulative vilkår være oppfylt. For det første må det rent objektivt foreligge fusk eller forsøk på fusk. For det andre må det foreligge subjektiv skyld. Studenten må ha handlet forsettlig eller grovt uaktsomt, jf. uhl. § 4-8 tredje ledd og § 4-7 første ledd bokstav b.

Objektivt vilkår

Det første spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om forholdet objektivt sett er fusk.

Departementet har uttalt seg nærmere om meningsinnholdet i fuskebegrepet i Ot.prp. nr. 40 (2001-2002) punkt 12.1.10 på side 54, hvor det blant annet heter:

Departementet legger til grunn at det er å anse som fusk når en student har ulovlige hjelpemidler tilgjengelige under en eksamen eller på andre måter handler i strid med eksamensreglementet eller regler om kildebruk.

Det følger av forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) § 6-4 hva som skal anses som fusk eller forsøk på fusk:

1) Fusk defineres som en opptreden i strid med NTNUs regelverk for eksamensavvikling, og som på en urettmessig måte kan føre til at kandidatens resultater blir vurdert bedre enn ellers.

Eksempler på slike tilfeller:

...

- presentere andres arbeid som sitt eget; plagiat, herunder manglende kildehenvisning og/ eller klar markering av sitat

Felles klagenemnd har funnet det bevist at forholdet objektivt sett er fusk. I vurderingen av det objektive vilkåret har nemnda lagt avgjørende vekt på tekstlikheten som er avdekket mellom klagerens besvarelse og besvarelsen innlevert av en annen student i 2020, jf. Ouriginal-rapportene og sensors udaterte notat. Videre har nemnda lagt vekt på faglærers markeringer av tekstlikhet i klagerens besvarelse og kildebesvarelsen. Nemnda viser til at tekstlikheten mot kildebesvarelsen fra 2020 er omfattende. Store deler av teksten fremstår som direkte avskrift eller lik tekst med mindre språklige omformuleringer. Klageren har ikke henvist til besvarelsen fra 2020 hverken fortløpende eller avslutningsvis. Når dette ikke er gjort, vil det for leseren ikke være mulig å skille mellom hva klageren har skrevet og hva andre har skrevet.

Felles klagenemnd har kommet til at det objektive vilkåret for fusk er oppfylt, jf. forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet § 6-4 første ledd.

Subjektivt vilkår

Det neste spørsmålet Felles klagenemnd skal ta stilling til er om vilkåret forsett eller grov uaktsomhet (skyldkravet) er oppfylt.

Forsett foreligger i de tilfeller hvor en person har foretatt en bevisst handling. Dette innebærer at klageren må ha vært klar over den faktiske handlingen som medførte at det objektive fuskevilkåret er oppfylt.

Det er ikke krav om hensikt om fusk for å oppfylle kravet til forsettlig utført fuskehandling.

Kravet til forsett omfatter heller ikke kunnskap om hvorvidt handlingen er ulovlig eller ikke.

Felles klagenemnd finner det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innleveringen av hjemmeeksamen.

I vurderingen av vilkåret om skyld legger nemnda avgjørende vekt på det som er beskrevet over om tekstligheten mellom klagerens besvarelse og besvarelsen innlevert av en annen student i 2020.

Felles klagenemnd har merket seg anførselen om at klageren ikke hadde intensjon om å fuske. Til dette bemerker nemnda at forsettkravet ikke krever hensikt om fusk. Det er tilstrekkelig å konstatere at en student bevisst har overtrådt de handlingspliktene som følger av reglene ved den enkelte undervisningsinstitusjonen. En slik forståelse av regelverket er også lagt til grunn av Høyesterett, jf. Rt. 2015 s. 995.

De subjektive og objektive vilkårene for fusk er oppfylt.

Reaksjon

I henhold til uhl. § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd er det hjemmel for annullering og utestenging fra institusjonen, samt tap av retten til å gå opp til eksamen ved andre institusjoner i inntil ett år.

Felles klagenemnd har funnet det bevist at klageren har fusket forsettlig i forbindelse med innlevering av hjemmeeksamen i emnet [REDACTED]

Forsettlig fusk innebærer et grovt tillitsbrudd, og både allmennpreventive og individualpreventive hensyn tilsier at det må reageres strengt.

Etter retts- og forvaltningspraksis er den normale reaksjonen ved forsettlig fusk annullering og utestenging i to semestre uavhengig av størrelsen på den aktuelle eksamen, prøve eller kurs.

Klagenemnda ved NTNU har fattet vedtak om annullering av klagerens eksamen og utestenging vårsemesteret 2023. Ved reaksjonsutmålingen fant klagenemnda at den lange saksbehandlingstiden ga grunnlag for å redusere perioden for utestengelse.

Felles klagenemnd har merket seg klagerens anførsel om at et vedtak om utestenging vil ramme progresjonen i arbeidet med h [REDACTED] [REDACTED] og [REDACTED]. Nemnda forstår klageren dithen at h [REDACTED] n ikke kan fortsette med det aktuelle prosjektet etter en utestengingsperiode, og at h [REDACTED] n dermed må påbegynne et nytt arbeid med dette. Nemnda mener

imidlertid at forsinket studieprogresjon og eventuelle konsekvenser av dette er påregnelige følger av fuskehandlingen.

Felles klagenemnd har videre merket seg klagerens anførsel om at den lange saksbehandlingstiden hos institusjonen har vært en betydelig psykisk påkjenning. Nemnda har etter en konkret vurdering kommet frem til at den totale saksbehandlingstiden var for lang ved forrige behandling av saken. Nemnda viser til at mistanken om fusk oppstod i desember 2021, og det tok deretter over 12 måneder før saken ble oversendt Felles klagenemnd. Fremdriften i saksbehandlingen på institusjonen har ikke vært tilstrekkelig. Nemnda viser særlig til at saken ble oversendt Den sentrale klagenemnd ved NTNU 29.06.2022, men den ble ikke behandlet før 07.12.2022. Saken ble registrert mottatt i sekretariatet for Felles klagenemnd 20.01.2023, men grunnet stor saksmengde ble klagen først behandlet i møte 01.06.2023. Slik nemnda vurderer det, hadde ikke saken den fremdriften den skulle ved forrige behandling av saken. Videre var behandlingstiden på 17 måneder fra mistanken om fusk oppstod til saken ble behandlet av Felles klagenemnd forrige gang. Dette er for lang total saksbehandlingstid. Nemnda har på denne bakgrunn kommet frem til at utestengelsesperioden faller bort.

Felles klagenemnd har funnet at annullering av eksamen er en riktig reaksjon i denne saken, på grunn av den lange saksbehandlingstiden ved forrige behandling av saken. Felles klagenemnd endrer reaksjonen fastsatt av underinstansen.

Vedtaket er etter ny behandling i samsvar med det Felles klagenemnd kom til i vedtak fattet 01.06.2023, men siden dette vedtaket er ugyldig på grunn av feil sammensetning av nemnda, opphever Felles klagenemnd dette vedtaket og treffer nytt vedtak, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

VEDTAK

Vilkårene i uhl. § 4-7 første ledd bokstav b og § 4-8 tredje ledd er oppfylt. Felles klagenemnd bestående av Ernst Nordtveit, Fredrik Boksasp, Liv Sandvik, Frode Randal og Amina Louise Persen har fattet slikt enstemmig

v e d t a k:

1. Vedtak fattet av Felles klagenemnd 01.06.2023, oppheves.
2. Vedtak fattet av klagenemnda ved NTNU i sak 193/22 (2022/12457), endres fra annullering av eksamen og utestenging i ett semester, til kun annullering av eksamen.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Ernst Nordtveit
leder for Felles klagenemnd

Klagenemndas vedtak kan bringes inn for prøving ved tingretten. Slikt søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak foreligger. Søksmålsfristen beregnes fra 22.04.2024.

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur.